

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

ЛЯМЗІНА НАТАЛІЯ КОСТЯНТИНІВНА

УДК: 378:811.111+004

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ПРОФЕСІЙНО
ОРІЄНТОВАНОГО АНГЛІЙСЬКОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ З
ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

13.00.02 – теорія та методика навчання
(германські мови)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Одеса – 2015

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент
Квасова Ольга Геннадіївна,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
доцент кафедри методики навчання іноземних мов
та прикладної лінгвістики.

Офіційні опоненти – доктор педагогічних наук, професор
Черноватий Леонід Миколайович,
Харківський національний університет
імені В.Н.Каразіна,
професор кафедри перекладу та англійської мови;

кандидат педагогічних наук, доцент
Юхимець Світлана Юріївна,
Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»,
доцент кафедри перекладу і теоретичної
та прикладної лінгвістики.

Захист відбудеться «17» квітня 2015 року о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 41.053.04 при Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за адресою: 65029, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за адресою: 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 36.

Автореферат розіслано «16» березня 2015 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. О. Татарина

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження зумовлена ключовими положеннями сучасних державних документів (Законом України «Про вищу освіту», Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти) щодо удосконалення іншомовної підготовки кваліфікованих фахівців, зокрема майбутніх економістів, здатних здійснювати ефективну комунікацію у професійному середовищі.

Аналіз змісту Програми з англійської мови для професійного спілкування (2005) дозволяє стверджувати, що пріоритетним напрямом іншомовної підготовки майбутніх фахівців є розвиток професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення, зокрема уміння готувати усні публічні виступи з низки галузевих питань із застосуванням сучасних засобів вербальної комунікації. У більшості випадків професійно орієнтоване англійське монологічне мовлення актуалізується сьогодні у вигляді ділової презентації, а основою для його підготовки слугують ресурси мережі Інтернет.

Теоретичне підґрунтя для розробки досліджень, присвячених навчанню професійно орієнтованої іноземної мови, склали роботи таких учених, як О.Б. Бігич, І. П. Задорожна, Р. Ю. Мартинова, Н. О. Микитенко, Л. І. Морська, С. Ю. Ніколаєва, О. Б. Тарнопольський, Л. М. Черноватий та ін. Роботи цих науковців стали основою для розробки концепцій навчання іноземної мови майбутніх фахівців у галузі екології (А. В. Кордонова), безпеки життєдіяльності (В.Г.Терещук), інженерії (І. М. Гришкіна, І. Б. Каменська), історії (Л. Н. Добровольська), журналістики (Г.-Н. Ахмед), юриспруденції (Г. П. Савченко), туризму (М. М. Митник), фармакології (Т.І. Горпініч), психології (І.Ю. Левчик).

Було визначено окремі напрямки сучасних методичних досліджень професійної мовленнєвої діяльності майбутніх фахівців економічної сфери. Так, досліджено шляхи навчання студентів економічних спеціальностей фахової лексики (В. Д. Борщовецька, Ю. О. Семенчук); розроблено *методику* навчання майбутніх економістів професійно спрямованого читання з використанням комп'ютера (С. В. Радецька); монологу-повідомлення (І. А. Федорова); професійно орієнтованого писемного мовлення (Н. В. Зінукова, Г. С. Скуратівська), ділового мовлення на основі технології занурення (З. М. Корнева), а також *методику* розвитку вмінь вести ділові усні та писемні переговори англійською мовою (О. П. Биконя) та робити англійськомовні та німецькомовні ділові презентації (Ю. С. Авсюкевич, Н. Л. Драб).

Значна увага в навчанні майбутніх фахівців професійно орієнтованої іноземної мови приділяється використанню інформаційно-комунікаційних технологій (П. Г. Асоянц, О. В. Барібіна, Г. Л. Буран, М. Ю. Бухаркіна, М. Г. Євдокімова, О. О. Москалець, Є. С. Полат, П. В. Сисоєва, С. В. Тітова, В. В. Уголькова, О. В. Чувіліна та ін.).

Незважаючи на суттєву базу досліджень, не було вичерпано весь потенціал використання інформаційно-комунікаційних технологій в іншомовній підготовці майбутніх економістів, зокрема веб-квесту, який визначають як проблемне завдання

з елементами ролевої гри, виконання якого програмується сценарієм організації спільної проектної діяльності студентів (В. Dodge). Крім того, жодна з наявних методик навчання професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення не передбачає його розвиток на основі читання професійно орієнтованої інформації у режимі он-лайн з її подальшим реферуванням та викладенням у формі ділової презентації.

Відтак, зберігається протиріччя між потребами майбутніх економістів робити професійно орієнтований усний публічний виступ на основі прочитаних електронних текстів та відсутністю науково-обґрунтованої й експериментально перевіреної методики використання веб-квесту як засобу навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення. Спроба запропонувати один із варіантів вирішення означеного протиріччя зумовила вибір теми дисертаційного дослідження **«Методика навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційних технологій».**

Зв'язок дослідження з науковими планами, програмами, темами. Дисертаційне дослідження здійснювалося в межах наукової теми Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Мови та літератури народів світу» (номер державної реєстрації 11БФ044-01). Тему дисертації затверджено вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 10 від 27 травня 2014 року) й узгоджено у Міжвідомчій Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології при НАПН України (протокол № 6 від 17 червня 2014 року).

Мета дослідження – розробити й експериментально перевірити методику навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційної технології веб-квесту.

Завдання дослідження:

1. Дослідити соціальні та педагогічні передумови використання інформаційної технології веб-квесту в навчанні майбутніх економістів англійського монологічного мовлення.

2. Виявити структурні особливості веб-квесту як засобу навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення.

3. Схарактеризувати жанрові особливості професійно орієнтованого публічного виступу.

4. Розробити веб-квест для навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення.

5. Обґрунтувати та спроектувати модель навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення з використанням веб-квесту та відповідну систему вправ і завдань для її реалізації.

6. Експериментально перевірити ефективність запропонованої методики за спеціально визначеними критеріями.

Об'єкт дослідження – процес інтерактивного навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення.

Предмет дослідження – методика навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення з використанням інформаційної технології веб-квесту.

Гіпотеза дослідження: навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення буде ефективним, якщо воно здійснюється з використанням веб-квесту, який являє собою проблемне завдання з елементами ролевої гри і реалізується у три етапи: 1) орієнтаційно-мотиваційному з метою ознайомлення студентів із професійним пошуково-дослідницьким завданням; 2) виконавчому з метою підготовки тез викладу інформації з урахуванням її доповнення тематичним змістом з англійськомовних першоджерел у мережі Інтернет; 3) презентаційно-оцінювальному з метою презентації усного публічного виступу у супроводі комп'ютерної презентації.

Для вирішення поставлених завдань використано такі **методи дослідження:** *теоретичні* – вивчення наукової літератури з педагогіки, методики навчання іноземних мов, лінгвістики у межах теми дослідження для визначення теоретичних засад навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційної технології веб-квесту; аналіз навчальних планів, підручників із навчання англійської мови професійного спрямування та веб-квестів економічної тематики, розміщених в Інтернеті, для визначення особливостей використання веб-квесту в навчанні професійно орієнтованої англійської мови; узагальнення змістових та лінгвістичних, особливостей електронних текстів, зокрема презентаційних текстів з веб-сайтів корпорацій, з метою добору матеріалу для навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення; аналіз ресурсів Інтернету з метою добору матеріалів для створення когнітивних, метакогнітивних і предметно-когнітивних опор; *емпіричні* – опитування студентів та фахівців з економіки для визначення потреб у розвитку вмінь професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення й труднощів його продукування; педагогічне моделювання для обґрунтування дидактично раціональної методики розвитку вмінь професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; педагогічний експеримент з метою перевірки ефективності розробленої експериментальної методики; *статистичні* – для перевірки достовірності результатів експериментального навчання, їх кількісної та якісної характеристики.

База дослідження. Дослідження виконано на базі факультету міжнародних економічних відносин Львівської комерційної академії. Загальна кількість студентів, які взяли участь в експериментальному дослідженні, становить 134 особи, зокрема в основному експерименті – 34 студенти.

Наукова новизна одержаних результатів. У дисертації вперше науково обґрунтовано й розроблено методику навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення з використанням інформаційної технології веб-квесту. Досліджено соціальні та педагогічні передумови використання інформаційної технології веб-квесту в навчанні майбутніх економістів англійського монологічного

мовлення. Виявлено структурні особливості веб-квесту як засобу навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення. Схарактеризовано жанрові особливості професійно орієнтованого публічного виступу. Розроблено веб-квест для навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення, який обіймає три етапи: орієнтаційно-мотиваційний, виконавчий та презентаційно-оцінювальний. Спроектвано модель навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення з використанням веб-квесту. Визначено критерії оцінювання усного публічного виступу та його супроводу у вигляді комп'ютерної презентації. Подальшого розвитку набула методика навчання іноземної мови за професійним спрямуванням студентів немовних спеціальностей.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні веб-квесту "Joining a Global Company" та розміщенні його в Інтернеті за посиланням <http://zunal.com/webquest.php?w=163423>, а також методичних рекомендацій щодо організації навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення з використанням веб-квесту.

Результати дослідження можуть використовуватись у навчанні студентів економічних спеціальностей у межах дисципліни «Англійська мова професійного спрямування», в процесі розробки методичних рекомендацій щодо навчання професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення студентів немовного вищого навчального закладу.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено в навчальний процес Львівського інституту банківської справи університету банківської справи НБУ (протокол №10 від 28.05.2014 р.), Тернопільського національного економічного університету (протокол №12 від 17.06.2014 р.), Хмельницького національного університету (протокол № 9 від 21.05.2014 р.), Київського національного університету технологій та дизайну (протокол № 10 від 10.06.2014 р.).

Достовірність результатів дослідження забезпечено теоретичним обґрунтуванням його концептуальних положень, використанням системи методів дослідження, адекватних об'єкту, предмету, меті та завданням; підтверджена експериментальною перевіркою розробленої методики, якісним і кількісним аналізом експериментальних даних із застосуванням методів математичної статистики.

Апробація основних положень і результатів дослідження здійснювалась на міжнародних: «Мови у відкритому суспільстві» (м. Чернігів, 2011 р.), «Інноваційні технології в освіті» (м. Ялта, 2012 р.), «Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі» (м. Харків, 2012 р.), «Інновації в освіті: сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов» (м. Ніжин, 2014 р.); *всеукраїнській*: «Педагогічний процес: теорія і практика» (м. Київ, 2012 р.); *міжвузівській*: «Актуальні проблеми післякризового відновлення економіки України» (м. Львів, 2013 р.) науково-практичних конференціях.

Публікації. Основні положення, висновки та наукові результати дослідження відображено у дев'яти публікаціях автора, з яких: п'ять – у фахових наукових

виданнях України, одна – у зарубіжному електронному виданні, три – у матеріалах науково-практичних конференцій.

Особистий внесок здобувача полягає у розробленні веб-квесту “Joining a Global Company” та розміщенні його в Інтернеті за посиланням <http://zunal.com/webquest.php?w=163423> та методичних рекомендацій щодо навчання професійно орієнтованого англomовного монологічного мовлення у немовному вищому навчальному закладі.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і 10 додатків. Загальний обсяг дисертації становить 306 сторінок, основний текст викладено на 171 сторінці. Дисертація містить 12 таблиць, 3 схеми та 10 рисунків, які займають 25 сторінок основного тексту. Список використаних джерел охоплює 222 найменування, з них 145 українською та російською мовами, 64 – англійською та французькою мовами та 13 посилань на інтернет-сайти. Додатки представлено на 107 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформульовано об’єкт, предмет, мету, завдання, гіпотезу, методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичну значущість одержаних результатів, наведено відомості про апробацію й втілення на практиці основних положень дисертації.

У **першому розділі** – «**Теоретичні передумови навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційних технологій**» – досліджено соціальні та педагогічні передумови використання інформаційної технології веб-квесту в навчанні майбутніх економістів англійського монологічного мовлення; виявлено структурні особливості веб-квесту як засобу навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення; схарактеризовано жанрові особливості професійно орієнтованого публічного виступу.

На підставі проведеного аналізу наукового фонду доведено, що інформаційно-комунікаційні технології, які розуміємо як сукупність форм, методів, способів, прийомів навчання іноземної мови з використанням ресурсів Інтернету (П. В. Сисоєв, М. М. Євстігнєєв), посідають вагоме місце в навчальному процесі у вищій школі. Найскладнішою з них вважається веб-квест, який визначають як проблемне завдання з елементами ролевої гри, виконання якого програмується сценарієм організації спільної проектної діяльності студентів (В. Dodge) та передбачає пошук, опрацювання і трансформацію інформації, здобутої у мережі Інтернет, поєднуючи чотири інші інформаційно-комунікаційні технології, а саме: хотліст (Hotlist), треже хант (Treasure Hunt), мультимедія скрепбук (Multimedia Scrapbook), сабджект семплер (Subject Sampler).

У сучасних лінгводидактичних дослідженнях (О. І. Багузіна, О. В. Волкова, Г. О. Воробйова, О. В. Львова, М. О. Мосіна) відзначається, що інтеграція веб-квесту до іншомовної освіти дає змогу реалізовувати принципи інтерактивності, автономності й автентичності в процесі навчання іноземних мов. Участь студентів у

веб-квесті сприяє формуванню в них таких іншомовних умінь, як: уміння пошуку англомовної тематичної інформації, визначення ключових слів, виокремлення основної інформації від другорядної, фіксування знайденої під час читання інформації, вміння узагальнювати одержану інформацію, робити висновки, висловлювати та аргументувати власну точку зору, оцінювати вчинки і характеризувати персонажів/факти/події, прогнозувати розвиток/результат подій/фактів, що викладаються (П. В. Сисоєв, М. М. Євстігнеєв).

В ході дослідження виявлено соціальні та педагогічні передумови використання інформаційної технології веб-квесту в навчанні майбутніх економістів англійського монологічного мовлення. Доведено, що соціальними передумовами є: 1) модернізація системи навчання, зокрема іншомовної підготовки майбутніх фахівців; 2) запровадження нових технологій, що забезпечуються сучасними інформаційними системами. Педагогічними передумовами використання веб-квесту є такі: 1) розвиток у студентів іншомовної фахової інформаційно-комунікативної компетентності (уміння знаходити, накопичувати, опрацьовувати, присвоювати й використовувати інформацію з сучасного інформаційно-комунікативного середовища); 2) максимальне відтворення в навчальному процесі реального спілкування іноземною мовою під час колективного вирішення автентичних професійно зорієнтованих завдань; 3) створення умов для розвитку навчальної автономії студентів в ході їх активної пошуково-дослідницької діяльності; 4) забезпечення ефективного розвитку електронної грамотності та мультикомпетентності, які є обов'язковими елементами характеристик сучасного фахівця.

Структура веб-квесту складається з таких основних елементів, як: центральне завдання, процес, ресурси та опори (Б. Додж), які, з огляду на специфіку навчання професійно-орієнтованого англійського монологічного мовлення, зазнають певної адаптації. Так, центральне завдання веб-квесту формулюється відповідно до реальної професійної комунікативної діяльності майбутніх економістів через застосування найвагоміших для дискурсивної спільноти текстових жанрів (М. Лусон); ресурси як джерело нових знань та розвитку іншомовної комунікативної компетентності характеризуються інтерактивністю, гіпертекстуальністю та мультимодальністю (М. Лусон); виконання веб-квесту передбачає використання студентами лінгвістичних, предметних та метакогнітивних опор (Т. Конрад, І. Перес Торрес). Кожен елемент веб-квесту спрямований на виконання конкретного завдання, реалізація якого сприяє розвитку у студентів критичного мислення, аналітичних здібностей, здатності висувати гіпотези та аргументувати їх, приймати рішення щодо кінцевого продукту спільної дослідницької діяльності, який у веб-квесті здебільшого презентується як підготовлений монолог у супроводі слайдів.

Спираючись на сучасні трактування ученими сутності поняття «професійно орієнтоване англомовне монологічне мовлення», розуміємо його як таке, що об'єднане конкретним завданням і ситуативними умовами, базується на результатах аналітичного дослідження певної проблеми у сфері професійної активності, має чітке логіко-композиційне оформлення і націлене на ефективне інформування,

мотивування або переконання певної аудиторії з урахуванням її основних культурологічних та соціально-демографічних характеристик (С. П. Кожушко, О. Б. Тарнопольський). У ході дослідження виявлено, що найбільш поширеним різновидом професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення в сучасних умовах вважається усний публічний виступ, який визначаємо як усний професійно спрямований монолог у форматі ділової презентації, формою реалізації якого є мультимедійна або комп'ютерна презентація-супровід.

За даними лінгвістів (О. М. Галічкіна, А. Є. Гульшина, С. С. Данилюк, Л. Ф. Компанцева, С. А. Матвеева, П. І. Сергієнко, Л. Ю. Щипіцина) усний публічний виступ відзначається лаконічністю; чіткістю структури; викладом окремої думки в окремому абзаці; застосуванням індуктивного стилю викладу, використанням стилістично-маркованої, експресивної лексики, синтаксичних конструкцій інтенсифікації висловлювання, стилістичних прийомів; граматичною правильністю висловлювання, чіткою вимовою, членуванням фраз на синтагми, логічним наголосом, тощо. Зазначені жанрові ознаки дали підстави обрати в межах цього дослідження за основу для виконання завдання веб-квесту саме презентаційний текст.

У другому розділі – **«Організація навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням веб-квесту»** – розроблено веб-квест для навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення; обґрунтовано та спроектовано модель навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення з використанням веб-квесту та відповідну систему вправ і завдань.

На основі вимог Програми з англійської мови для професійного спілкування (2005), робочої програми з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» (галузі знань 0302 «Міжнародні відносини», напряму підготовки 6.030203 «Міжнародні економічні відносини») та з урахуванням тематичного змісту підручника “Market Leader (intermediate)” D. Cotton, D. Falvey, S. Kent, за яким навчаються іноземній мові за професійним спрямуванням студенти Львівської комерційної академії, було розроблено веб-квест “*Joining a Global Company*”. Використовуючи матрицю для розробки веб-квесту, до його складу включено традиційні компоненти («Вступ», «Центральне завдання», «Процес», «Ресурси» та «Оцінювання»), які було адаптовано до завдань та умов навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення.

Розроблений та розміщений в мережі Інтернет веб-квест передбачає три етапи його реалізації: орієнтаційно-мотиваційний, виконавчий та презентаційно-оцінювальний. Для роботи на орієнтаційно-мотиваційному етапі створено секції «Вступ» та «Центральне завдання» з метою ознайомлення студентів із пошуково-дослідницьким завданням та кінцевим результатом, на який буде спрямована їхня навчальна діяльність. Оскільки головною метою створення веб-квесту є навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення, то центральне завдання було сформульовано як комунікативне завдання із рольовим компонентом,

а саме – взяти участь у конкурсі на працевлаштування у глобальній компанії, в ході якого кандидати повинні продемонструвати вміння робити англomовний усний публічний виступ у супроводі комп'ютерної презентації на основі інформації, отриманої у мережі Інтернет.

Для реалізації виконавчого етапу розроблено секції «Процес» та «Ресурси», до складу якої входять спеціально дібрані предметні, метакогнітивні, лінгвістичні та предметно-когнітивні опори, що використовуються студентами у завданнях виконавчого етапу веб-квесту. *Предметними* або інформаційними опорами слугують презентаційні тексти глобальних компаній, які самостійно обираються студентами з-поміж запропонованих цим ресурсом. *Метакогнітивні* опори сприяють ефективній організації студентами пошукової діяльності та розвитку рефлексії й автономії в процесі її виконання. До складу зазначених опор включено пам'ятки для самооцінки виконання індивідуальної частини роботи та взаємооцінки виконання роботи партнером або іншими командами, запитання для рефлексії власних досягнень і визначення наступних завдань щодо власного розвитку.

До *лінгвістичних* опор веб-квесту “*Joining a Global Company*” увійшла, передусім, опора «мовна майстерня» (І. Перес Торрес), яка містить мовленнєві вправи на 1) розвиток уміння читати й опрацьовувати он-лайнкові тексти; 2) підготовку текстів усного виступу та тез для комп'ютерної презентації та посилання на он-лайнкові словники, довідники і двомовні тематичні глосарії. До означених опор відносимо консультації викладача (особисті та шляхом електронного листування), а також чітке і стисле формулювання центрального та покрокових завдань веб-квесту.

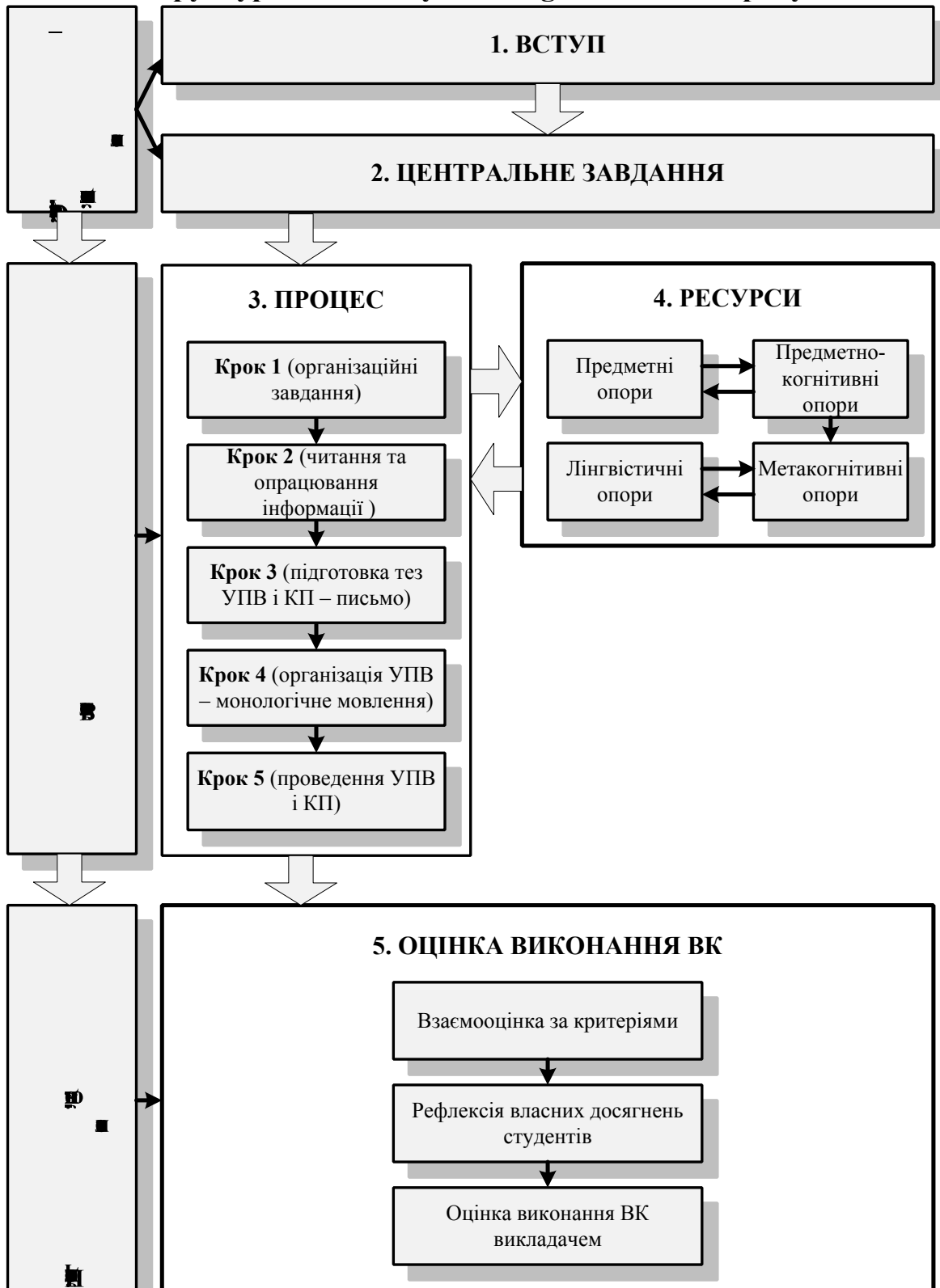
В процесі дослідження було визначено новий вид опор - *предметно-когнітивних*, сутність яких полягає у використанні розміщених за посиланнями автентичних текстів, які виконують функцію предметних опор як джерела предметної інформації. Одночасне сприйняття таких текстів, які фактично є інструкціями для виконання наступних завдань та засвоєння закладеної в них інформації вимагає від студентів значних когнітивних зусиль, звернення до словників, глосаріїв тощо.

Презентаційно-оцінювальний етап веб-квесту є продовженням та завершенням роботи із підготовки усного публічного виступу у супроводі слайдів. На цьому етапі має місце презентація студентами усного публічного виступу, під час якої здійснюються взаємне оцінювання на основі запропонованих у цій секції критеріїв, самооцінювання та рефлексія власних досягнень кожним студентом за допомогою опитувальника, а також оцінювання розвитку умінь професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення усіх студентів групи викладачем.

Структура веб-квесту представлена на схемі.

Відповідно до теоретичних засад дослідження розроблено модель процесу навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційної технології веб-квесту, яка реалізується протягом його виконавчого етапу. Означений етап складається із п'ятих кроків, кожен з яких спрямований на виконання певного завдання та розвиток відповідних мовленнєвих умінь

Структура веб-квесту “Joining a Global Company”



Примітки:

ВК – веб- квест

УПВ – усний публічний виступ

КП – компютерна презентація

Навчальна мета Кроку 1 полягає в ознайомленні студентів зі структурою веб-квесту та завданнями наступних кроків, що передбачає створення робочих пар студентів, які обирають глобальну компанію для підготовки усного публічного виступу на основі переглядового читання в режимі он-лайн презентаційних текстів домашніх сторінок запропонованих компаній.

Навчальна мета Кроку 2 передбачає читання та опрацювання студентами презентаційних текстів обраних компаній з детальним розумінням та фіксуванням професійно орієнтованої інформації.

Метою Кроку 3 є підготовка студентами тез для усного публічного виступу і комп'ютерної презентації.

Крок 4 має на меті створення писемного тексту монологу в процесі підготовки усного публічного виступу.

Навчальна мета Кроку 5 передбачає власне продукування майбутніми економістами англійського монологічного мовлення у формі ділової презентації.

Специфікою означеної моделі є те, що навчання професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення відбувається протягом трьох із п'яти кроків виконавчого етапу (Кроків 2, 4 та 5), оскільки Крок 1 є організаційним, а Крок 3 передбачає розвиток вмінь графічного оформлення слайдів комп'ютерної презентації.

Досягненню цілей кожного з кроків моделі навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційної технології веб-квесту сприяє виконання відповідних комплексів вправ та завдань, які увійшли до складу лінгвістичної опори «мовна майстерня», а саме: 1) комплекс вправ для розвитку умінь читання та опрацювання інформації, отриманої з англійськомовних джерел у мережі Інтернет; 2) комплекс завдань для розвитку технічних умінь презентації вербальної інформації і оформлення слайдів; 3) комплекс вправ для розвитку умінь створення зв'язного та цілісного монологічного висловлювання; 4) комплекс вправ для розвитку умінь робити усний виступ у супроводі комп'ютерної презентації.

Усі вправи виконуються студентами самостійно (індивідуально або у парах) за умови проміжного контролю з боку викладача або консультації лише на деяких заняттях, відтак інструкції до вправ сформульовано у стислий спосіб із застосуванням графічних підказок (шрифт, підкреслення тощо).

Згідно із правилами веб-квесту усі завдання виконуються послідовно, відтак комплекси вправ мають алгоритмічний характер і можуть бути позначені як алгоритми вправ (А-Е). Кожна команда учасників опрацьовує той текстовий матеріал, який знайдено у мережі Інтернет та обрано ними самостійно, відтак вправи розроблених алгоритмів не містять текстового матеріалу, а складаються лише з одного компоненту – інструкції до виконання. Система вправ та завдань веб-квесту представлена у Таблиці 1.

Таблиця 1

Система вправ та завдань веб-квесту “Joining a Global Company”

Етап	Крок	Комплекси вправ/завдань	Алгоритми / вправи
Виконавчий етап	2	Комплекс вправ для розвитку умінь читати та опрацьовувати необхідну інформацію	A-C
	2.1.	завдання на переглядове читання текстів у режимі онлайн	A
	2.2.	вправи на розуміння макроструктури тексту	A
		вправи на розуміння мікроструктури тексту	B
	2.3.	вправи на фіксацію опрацьованої інформації на рівні параграфа та тексту	C
	3	Комплекс завдань для розвитку умінь вербально та графічно презентувати інформацію на слайдах	-
	3.1	завдання на оформлення вербальної інформації слайдів	-
	3.2	завдання на оформлення невербальної інформації слайдів	-
	4	Комплекс вправ для розвитку умінь готувати/створювати монологічне висловлювання	D
	4.1	вправи на організацію змісту тексту	D1
	4.2	вправи на розгортання тез до повного тексту	D2-D5
	5	Комплекс вправ для розвитку умінь робити усний виступ у супроводі комп'ютерної презентації	E
	5.1	вправи на оформлення усного виступу як ділової презентації	E1-E4
	5.2	вправи на створення та продукування усного виступу-презентації	E5-E8

Наведемо приклади вправ, що складають алгоритми А-Е.

Приклад вправ алгоритму А (Крок 2.2)

Мета: навчити студентів розуміти макроструктуру презентаційного тексту (визначати головну ідею та риторичну організацію тексту).

Тип вправ: рецептивні, комунікативні, письмові (комп'ютерні).

A2. Read the source text and define its **main idea**. Next to its heading, type ‘The text is about ...’.

A3. Study the text structure to find **introduction**, **main body** and **conclusion**. Highlight the sentence that **a)** introduces the main idea and **b)** restates it as a conclusion.

Приклад вправ алгоритму В (Крок 2.2)

Мета: навчити студентів розуміти мікроструктуру презентаційного тексту (визначати речення, що містять головну, допоміжну, ілюстративну інформацію параграфу).

Тип вправ: рецептивні, комунікативні, письмові (комп'ютерні).

B1. Read **each paragraph** more slowly focusing on the most important information. Highlight the **topic sentence** (the sentence containing the main idea). Mark the **key words** in it in **bold** type.

B2. Find **supporting sentence** (the sentence that develops the main idea and provides **illustrative information** (facts/figures/data) to support it. Mark the **key words** in it in **bold** type, too.

B3. *Italicize illustrative information (facts/figures/data).*

Приклад вправи алгоритму С (Крок 2.3)

Мета: навчити студентів фіксувати опрацьовану інформацію на рівні тексту у вигляді тез.

Тип вправ: репродуктивна, умовно-комунікативна, письмова (комп'ютерна).

C3. As you are ready with **all paragraphs**, copy each **HEADING**, **key words** and *illustrative data* and paste them so as to get an outline of the source text.

Приклад вправи алгоритму D (Крок 4.2)

Мета: навчити студентів розгортати тези до повного тексту виступу, забезпечуючи когерентність та когезію.

Тип вправ: репродуктивна, умовно-комунікативна, письмова (комп'ютерні).

D5. Without looking at the source text, join each set of **key words** and *illustrative info* together into a **paragraph**. Use conjunctions (e.g. *and*, *but*), and adverbs (e.g. *therefore*, *however*) to show the connections between ideas.

D6. Join paragraphs into a **full written text**.

Приклад вправи алгоритму E (Крок 5.1)

Мета: навчити студентів оформлювати усний виступ як ділову презентацію.

Тип вправи: рецептивно-репродуктивна, некомунікативна, письмова (комп'ютерна).

E3. Choose the words/phrases/clichés you like best (follow the link to see the list) and insert them at the beginning of each of the presentation blocks. *Italicise the words/phrases/clichés at the beginning of each of the presentation blocks.* Keep this as a **full script** of your presentation.

Приклад вправ алгоритму E (Крок 5.2)

Мета: навчити студентів створювати та продукувати усний виступ у супроводі комп'ютерної презентації.

Тип вправ: продуктивні, комунікативні, усні, з рольовим компонентом.

E7. With your partner, rehearse your presentation making use of the PPT **print-outs**. Let each of you present the part of the work he was most engaged in. Make improvements to the PPT if necessary.

E8. Present your part of **oral talk** before a company executive board.

У третьому розділі дисертації – «Експериментальна перевірка ефективності методики навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційної технології веб-квесту» – прописано методику педагогічного експерименту; представлено хід та результати дослідно-

експериментальної роботи та надано методичні рекомендації щодо використання веб-квесту для навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення.

Експеримент відбувався протягом 2012 – 2013 років і передбачав реалізацію таких етапів: пошуково-розвідувального, констатувального, формувального і прикінцевого. За умовами проведення експеримент був основним, вертикально-горизонтальним та природним (за П. Гурвичем). Неварійованими умовами експерименту виступили: кількість та склад груп студентів; експериментатор; критерії оцінювання рівня володіння професійно орієнтованим англійським монологічним мовленням у супроводі комп'ютерної презентації; загальна кількість годин, відведених на експериментальне навчання; вихідний рівень розвитку вмінь професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення; навчальний матеріал і комплекс вправ, розроблений за методикою дослідження та організований у форматі веб-квесту. Варійованою умовою експерименту виступила ступінь повноти вербальних опор, що використовували студенти під час тренування та власне формулювання професійно орієнтованого монологічного висловлювання у супроводі комп'ютерної презентації.

В експериментальному навчанні взяли участь 34 студента третього курсу факультету Міжнародних економічних відносин Львівської комерційної академії, яких було об'єднано в три експериментальні групи: (ЕГ1 – 10 студентів, ЕГ2 – 12 студентів, ЕГ3 – 12 студентів).

Для реалізації розробленої системи вправ запропоновано два варіанти методики навчання (Варіант А та Варіант Б), що вирізнялися ступенем повноти вербальних опор, які використовувались під час усного публічного виступу. Варіант А реалізовувався в ЕГ1 та ЕГ2. Готуючись до усного виступу студенти створювали доволі повні вербальні опори – витяги з повного тексту, на які й спиралися під час усного публічного виступу у супроводі комп'ютерної презентації. За варіантом Б навчалися студенти ЕГ3. В процесі підготовки усного публічного виступу вони створювали й використовували стислі вербальні опори у вигляді тез тексту усного публічного виступу та мовленнєвих формул і кліше, характерних для ділової презентації.

Оцінювання рівнів сформованості вмінь створювати усний монолог-виступ у супроводі комп'ютерної презентації у майбутніх економістів було проведене за трьома групами критеріїв: 1) комплексні критерії (із показниками: відповідність змісту усного виступу завданню веб-квесту, структурованість усного публічного виступу та її відповідність слайдовому супроводу, логічність та логічна послідовність викладу в усному виступі та комп'ютерній презентації, їх лексико-граматична та стилістична правильність, тривалість (у хвиликах) та обсяг (у слайдах); 2) критерії оцінювання усного виступу (з показниками: фонетична якість виголошення усного публічного виступу (чітка й нормативна вимова, правильний наголос, доречні паузи, голосність), оптимальність звернення до нотаток); 3) критерії оцінювання якості слайдового супроводу (з показниками: функціональність і оптимальна кількість слайдів комп'ютерної презентації, якість

оформлення текстових слайдів, якість технічного оформлення слайдів комп'ютерної презентації).

На констатувальному етапі експерименту було проведено зріз для визначення вихідного рівня сформованості вмінь створювати усний монолог-виступ у супроводі комп'ютерної презентації. Для цього студенти отримали завдання підготувати усний виступ у супроводі комп'ютерної презентації із використанням Інтернет технології веб-квесту. Результати проведеного зрізу засвідчили приблизно однаковий вихідний рівень розвитку вмінь професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення, який не досягав мінімально задовільного рівня навченості 0,7 за В. П. Безпальком, і склав: 0,61 в ЕГ1, 0,62 в ЕГ2 та 0,62 в ЕГ3.

На формувальному етапі експериментальне навчання здійснювалось відповідно до моделі навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційної технології веб-квесту.

По закінченні формувального етапу експерименту було проведено прикінцевий зріз у вигляді презентації студентами усних професійно орієнтованих монологів-виступів з одночасним використанням слайдів комп'ютерної презентації з метою визначення підсумкового рівня розвитку вмінь професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення у майбутніх економістів.

Результати експериментальних зрізів наведено у Таблиці 2.

Таблиця 2

Середні показники рівня сформованості вмінь професійно орієнтованого монологічного мовлення по групах (констатувальний та прикінцевий етапи експерименту)

Індекс групи		Бали, отримані за групами критеріїв			Бали, отримані за всіма критеріями	
		I група критеріїв (основні)	II група критеріїв (основні)	III група критеріїв (додаткові)	Середній бал	Середній коефіцієнт навченості
ЕГ1	КЕ	8,2	4,7	5,4	18,3	0,61
	ПЕ	10,3	6,2	7,8	24,3	0,81
ЕГ2	КЕ	8,6	4,7	5,2	18,5	0,61
	ПЕ	11	6,1	7,3	24,4	0,81
ЕГ3	КЕ	8,5	4,7	5,4	18,6	0,62
	ПЕ	11,2	6,7	7,9	25,8	0,86
Максимальні показники		13	8	9	30	1

Примітки:

1. КЕ – констатувальний етап
2. ПЕ – прикінцевий етап

Таблиця засвідчує, що застосування розробленої системи вправ з навчання професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення в усіх

експериментальних групах забезпечувало підвищення рівня вмінь студентів за всіма групами критеріїв. Усі учасники груп ЕГ1, ЕГ2 та ЕГ3 досягли мінімально необхідного рівня розвиненості умінь – 0,7 (за В.П. Беспальком); значно підвищилися показники по всіх уміннях професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення у супроводі комп'ютерної презентації: в ЕГ1 з 0,61 до 0,81 (в 1,3 раза), в ЕГ2 з 0,61 до 0,81 (в 1,3 раза), в ЕГ3 з 0,62 до 0,86 (в 1,38 разів).

Середній коефіцієнт навченості у студентів ЕГ1 і ЕГ2, які виконували вправи на створення і використання розгорнутих нотаток тексту усного публічного виступу, дещо нижчий, ніж у студентів ЕГ3, та становить 0,81 в ЕГ1 та ЕГ2 порівняно з 0,86 в ЕГ3. Показники студентів ЕГ3 за всіма групами критеріїв мають також незначний, але певний приріст, порівняно з аналогічними показниками студентів ЕГ1 та ЕГ2. Отже, Варіант Б розробленої методики є більш ефективним, тобто використання вправ, спрямованих на розвиток умінь робити усний публічний виступ із застосуванням стислих нотаток промови, є доцільним.

Надійність і вірогідність отриманих даних підтверджена методами математичної статистики. Результати проведеного експериментального навчання засвідчили ефективність розробленої методики навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційних технологій і підтвердили правомірність висунутої гіпотези дослідження.

Результати дослідження дали підстави дійти таких **висновків**:

У дисертації досліджено основні теоретичні засади навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційної технології веб-квест; створено веб-квест, який є засобом реалізації розробленої методики, а також систему вправ та завдань, що увійшли до складу лінгвістичної опори «мовна майстерня».

1. В ході дослідження виявлено соціальні та педагогічні передумови використання інформаційної технології веб-квесту в навчанні майбутніх економістів англійського монологічного мовлення. Доведено, що соціальними передумовами є: 1) модернізація системи навчання, зокрема іншомовної підготовки майбутніх фахівців; 2) запровадження нових технологій, що забезпечуються сучасними інформаційними системами. А педагогічними передумовами є такі: 1) розвиток у студентів іншомовної фахової інформаційно-комунікативної компетентності (уміння знаходити, накопичувати, опрацьовувати, присвоювати й використовувати інформацію з сучасного інформаційно-комунікативного середовища); 2) максимальне відтворювання в навчальному процесі реального спілкування іноземною мовою під час колективного вирішення автентичних професійно зорієнтованих завдань; 3) створення умов для розвитку навчальної автономії студентів в ході їх активної пошуково-дослідницької діяльності; 4) забезпечення ефективного розвитку електронної грамотності та мультикомпетентності, які є обов'язковими елементами характеристик сучасного фахівця.

2. Виявлено структурні особливості веб-квесту як засобу навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення, як-от:

центральне завдання, процес, ресурси та опори (Б. Додж), які, з огляду на специфіку навчання професійно-орієнтованого англійського монологічного мовлення, зазнають певної адаптації. Так, центральне завдання веб-квесту для навчання майбутніх економістів повинне бути автентичним, мати практичну значущість, відповідати реальній професійній комунікативній реальності майбутніх фахівців через застосування найвагоміших для дискурсивної спільноти текстових жанрів; для успішного виконання центрального завдання студенти повинні бути забезпечені лінгвістичними, предметними та метакогнітивними опорами, які варіюють на різних етапах виконання веб-квесту; ресурси як джерело здобуття нових знань та розвитку іншомовної комунікативної компетентності повинні бути інтерактивними, гіпертекстуальними та мультимодальними.

3. Схарактеризовано жанрові особливості професійно орієнтованого усного публічного виступу, який відзначається лаконічністю; чіткістю структури; простими та змістовними заголовками; викладом окремої думки в окремому абзаці тексту; візуальним поділом тексту за допомогою підзаголовків; застосуванням індуктивного стилю викладу; оформленням переліків певних одиниць у вигляді маркованих списків, а також виокремленням ключових слів кольором, шрифтом і гіперпосиланнями.

4. Розроблено веб-квест *“Joining a Global Company”* для навчання майбутніх економістів англійського монологічного мовлення та розміщено на сайті www.zunal.com. Структура розробленого веб-квесту включає три етапи: орієнтаційно-мотиваційний, виконавчий та презентаційно-оцінювальний. Для реалізації орієнтаційно-мотиваційного етапу роботи створено секції «Вступ» та «Центральне завдання», для реалізації виконавчого етапу – секції «Процес» та «Ресурси», презентаційно-оцінювальний етап роботи проводиться на основі секції «Оцінка». Найвагомішим за кількістю та значущістю завдань, що їх необхідно розв’язати для успішного виконання веб-проекту загалом, є виконавчий етап веб-квесту, який містить п’ять підетапів або кроків, кожен з яких має на меті досягнути певний проміжний результат. До структури веб-квесту *“Joining a Global Company”* включено різні види опор: предметні, лінгвістичні, метакогнітивні та предметно-когнітивні. Прикладами опор слугують види діяльності, які допомагають студентам правильно планувати своє дослідження, спрямовують їхню увагу на найсуттєвіші аспекти вивчення, інтенсифікують вирішення проблем.

4. Спроектвано модель навчання процесу навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційної технології веб-квесту, яка реалізується протягом його виконавчого етапу. Означений етап складається із п’ятьох кроків, кожен з яких спрямований на виконання певного завдання та розвиток відповідних мовленнєвих умінь. Навчальна мета Кроку 1 полягає в ознайомленні студентів зі структурою веб-квеста та завданнями наступних кроків. Навчальна мета Кроку 2 передбачає читання та опрацювання студентами презентаційних текстів обраних компаній з детальним розумінням та фіксуванням професійно орієнтованої інформації. Метою Кроку 3 є підготовка студентами тез для усного публічного виступу і комп’ютерної

презентації. Крок 4 має на меті створення писемного тексту монологу в процесі підготовки усного публічного виступу. Навчальна мета Кроку 5 передбачає власне продукування майбутніми економістами англійського монологічного мовлення у формі ділової презентації.

Розроблено чотири комплекси вправ і завдань для навчання майбутніх економістів: 1) комплекс вправ для розвитку умінь читання та опрацювання необхідної інформації; 2) комплекс завдань для розвитку умінь вербальної та графічної презентації інформації на слайдах; 3) комплекс вправ, спрямованих на розвиток умінь підготовки/створення монологічного висловлювання; 4) комплекс вправ що мають на меті розвиток умінь робити усний виступ у супроводі комп'ютерної презентації.

5. У ході дослідження експериментально перевірено ефективність розробленої методики навчання професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційної технології веб-квесту. Запропоновано три групи критеріїв оцінювання усного публічного виступу та його супроводу у вигляді комп'ютерної презентації: 1) комплексні критерії (із показниками: відповідність змісту усного виступу завданню веб-квесту, структурованість усного публічного виступу та її відповідність слайдовому супроводу, логічність та логічна послідовність викладу в усному виступі та комп'ютерній презентації, їх лексико-граматична та стилістична правильність, тривалість (у хвиликах) та обсяг (у слайдах); 2) критерії оцінювання усного виступу (з показниками: фонетична якість виголошення усного публічного виступу (чітка й нормативна вимова, правильний наголос, доречні паузи, голосність), оптимальність звернення до нотаток); 3) критерії оцінювання якості слайдового супроводу (з показниками: функціональність і оптимальна кількість слайдів комп'ютерної презентації, якість оформлення текстових слайдів, якість технічного оформлення слайдів комп'ютерної презентації).

Експериментальна перевірка ефективності розробленої методики передбачала проведення односерійного вертикально-горизонтального експерименту. Вертикальний характер експерименту дав змогу перевірити загальну ефективність розробленої методики навчання студентів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення. Горизонтальний характер експерименту передбачав порівняння двох варіантів навчання професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення та виявлення найбільш оптимального варіанту. У результаті експериментального навчання вдалося з'ясувати, що результативнішим виявився Варіант Б розробленої методики – навчаючись за ним, студенти створювали й використовували стислі нотатки у вигляді тез тексту усного публічного виступу та мовленнєвих формул і кліше, що використовуються у діловій презентації. Усі учасники груп ЕГ1, ЕГ2 та ЕГ3 досягли мінімально необхідного рівня розвиненості умінь – 0,7 (за В.П. Беспальком); значно підвищилися показники по всіх уміннях професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення у супроводі комп'ютерної презентації: в ЕГ1 із 0,61 до 0,81 (в 1,3 раза), в ЕГ2 з 0,61 до 0,81 (в 1,3 раза), в ЕГ3 з 0,62 до 0,86 (в 1,38 разів).

Виконана робота не вичерпує всіх актуальних питань досліджуваної проблеми. Перспективним напрямом подальших досліджень може стати розроблення веб-квестів, спрямованих на розвиток інших видів мовленнєвої діяльності, наприклад, діалогу або полілогу, веб-квестів різного ступеня складності трансформації первинного тексту, а також веб-квестів з іншим типом кінцевого результату, тематики та проблематики.

Основні положення дисертації викладено в таких публікаціях автора:

1. Лямзіна Н. К. Веб-квест як засіб навчання майбутніх економістів публічного монологу-виступу / Н. К. Лямзіна. // Зб. наук. праць «Педагогічний процес: теорія і практика». – Київ, 2012. – Вип. 3. – С. 163–172.

2. Лямзіна Н. К. Експериментальна перевірка ефективності методики навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого монологічного мовлення з використанням інформаційних технологій / Н. К. Лямзіна // Вісник ХНУ. Методика викладання іноземних мов. – 2014. – Вип. 78. – № 1103. – С. 202–207. – (Серія: Романо-германська філологія).

3. Лямзіна Н. К. Емпіричне дослідження підготовленості майбутніх економістів до професійно орієнтованого виступу-монологу / Н. К. Лямзіна // Вісник Черніг. нац. пед. ун-ту ім. Т.Г. Шевченка. Сер. пед. науки : зб. – 2011. – № 85, вип. 92. – С. 175–177.

4. Лямзіна Н. К. Методичні рекомендації щодо використання веб-квесту для навчання англомовного професійно орієнтованого монологу-презентації / Н. К. Лямзіна // Зб. наук. праць «Проблеми сучасної педагогічної освіти.» Сер. пед. і психол. – Ялта : РВНЗ КГУ, 2013. – Вип. 41. – Ч. 6. – С. 231–239.

5. Лямзіна Н. К. Розробка веб-квесту як засобу навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого усного виступу у супроводі комп'ютерної презентації / Лямзіна Н. К. // Науково-педагогічний журнал «Молодь і ринок». – Дрогобич : Вид-во ДДПУ, 2013. – № 8. – С. 100–103.

6. Лямзіна Н. К. Веб-квест для обучения студентов экономистов профессионально ориентированному монологу в сопровождении компьютерной презентации [Электронный ресурс] / Н. К. Лямзіна. // Альманах современной науки и образования. Сер. пед. науки. – Тамбов : Грамота, 2013. – № 11. – С. 98–102. – Режим доступа : <http://www.gramota.net/materials/1/2013/11/27.html>.

7. Лямзіна Н. К. Використання веб-квесту у навчанні майбутніх економістів професійно орієнтованого англомовного монологу-виступу / Н. К. Лямзіна // Матеріали ІХ Міжн. наук.-практ. конф. [«Інноваційні технології в освіті»] (Ялта, 27–29 верес. 2012 р.). – Ялта : РВВ КГУ, 2012. – С. 66–67.

8. Лямзіна Н. К. Ресурсні опори у веб-квесті для навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого монологу / Н. К. Лямзіна // Матер. ІV Міжн. наук.-практ. конф. [«Інновації в освіті: сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов»] (Ніжин, 19–20 черв. 2014 р.) – Ніжин : Вид-во ПП Лисенко М. М., 2014. – С. 121–123.

9. Лямзіна Н. К. Структура веб-квесту для навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англомовного монологу / Лямзіна Н. К. // Матеріали V Міжн. наук.-метод. конф. [«Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі»] (Харків, 22 лист. 2012 р.). – Харків : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. – С. 114–115.

АНОТАЦІЯ

Лямзіна Н. К. Методика навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови). – Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», МОН України. – Одеса, 2015.

Дисертація присвячена теоретичному обґрунтуванню і практичній розробці методики навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

У дослідженні здійснено критичний аналіз літературних джерел з педагогіки, лінгвістики тексту, методики навчання іноземних мов професійного спрямування та використання інформаційно-комунікаційних технологій. Проаналізовано структурні особливості організації навчання професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційної технології «веб-квест» та зміст кожного з його етапів. Розроблено систему вправ та завдань, а також відповідну модель навчання професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення. Визначено критерії оцінювання рівня сформованості вмінь професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення та на їхній основі визначено рівень сформованості відповідних умінь у студентів третього курсу. Перевірено ефективність запропонованої методики і сформульовано методичні рекомендації щодо організації навчання професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційної технології «веб-квест»

Ключові слов: усний публічний виступ, професійно орієнтоване монологічне мовлення, інформаційно-комунікаційні технології, веб-квест, ком'ютерна презентація.

АННОТАЦИЯ

Лямзина Н. К. Методика обучения будущих экономистов профессионально-ориентированной англоязычной монологической речи с использованием информационно-коммуникационных технологий. – Рукопись.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 – теория и методика обучения (германские языки). – Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского», МОН Украины. – Одесса, 2015.

В диссертации исследована проблема обучения будущих экономистов профессионально-ориентированной англоязычной монологической речи с использованием информационно-коммуникационных технологий.

В исследовании представлен критический анализ литературных источников по педагогике, методике обучения иностранным языкам для профессионального общения и использования информационно-коммуникационных технологий. Проанализированы структурные особенности организации обучения профессионально ориентированной англоязычной монологической речи с использованием информационно-коммуникационной технологии «веб-квест» и содержание каждого из его этапов.

Установлено, что технология «веб-квест» может успешно использоваться при обучении иностранным языкам для профессионального общения, поскольку дает возможность максимально отображать в учебном процессе реальное общение на иностранном языке во время коллективного решения аутентичных и профессионально ориентированных задач, создает условия для развития учебной автономии студентов во время их активной поисково-исследовательской деятельности и обеспечивает эффективное развитие электронной грамотности и мультикомпетентности.

Структура разработанного и размещенного в сети интернет веб-квеста “Joining a Global Company” включает три этапа: ориентационно-мотивационный, исполнительный и презентационно-оценочный. Для реализации ориентационно-мотивационного этапа работы созданы секции «Введение» и «Основное задание», для реализации исполнительного этапа – секции «Процесс» и «Ресурсы», презентационно-оценочный этап работы проводится на основе секции «Оценка». Разработана система упражнений и заданий для обучения будущих экономистов, которая состоит из: 1) комплекса упражнений на развитие умений чтения и обработки необходимой интернет информации; 2) комплекса заданий на развитие умений вербальной и графической презентации информации на слайдах; 3) комплекса упражнений на развитие умений подготовки монологического высказывания; 4) комплекса упражнений на развитие умений презентовать устное публичное выступление в сопровождении слайдов.

Определены критерии оценки уровня сформированности умений профессионально ориентированной англоязычной монологической речи, среди них: две группы основных критериев и одна группа дополнительных.

Установлено, что выполняя пошаговые задания веб-квеста для успешного создания устного публичного выступления в сопровождении компьютерной презентации у студента формируются следующие умения: в чтении – понимать макро- и микроструктуру текста, фиксировать информацию, обработанную на уровне параграфа и текста; в оформлении слайдов сопровождения –

структурированно представлять вербальную информацию слайдов, графически грамотно оформлять слайды; в письменном изложении текста устного публичного выступления – связно и логично излагать содержание текста, разворачивать тезисы до уровня полного, связного текста; в аудировании – уметь понимать речь партнера, членов группы и преподавателя для обеспечения эффективности сотрудничества во время подготовки устного публичного выступления, а также эффективность восприятия устных выступлений коллег.

Эффективность предложенной методики проверена в процессе естественного эксперимента. На основе полученных данных разработаны методические рекомендации по организации обучения профессионально ориентированной англоязычной монологической речи с использованием информационно-коммуникационной технологии “веб-квест”. Практическая реализация разработанной методики нашла отражение в разработанном автором веб-квесте “Joining a Global Company”, размещённом в интернете по ссылке <http://zunal.com/webquest.php?w=163423>.

Ключевые слова: устное выступление, профессионально ориентированная монологическая речь, информационно-коммуникационные технологии, веб-квест, компьютерная презентация.

RESUME

Lyamzina N. K. Methods of Teaching Prospective Economists' English Professionally Oriented Monologue Using Information and Communication Technologies. – As a Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Pedagogical Studies. Specialty 13.00.02 – Theory and Methodology of Teaching (Germanic languages). – State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinskiy” Ministry of Education and Science of Ukraine. – Odessa, 2015.

The thesis is devoted to the investigation of developing prospective economists' skills of oral speech on professional topics in English with the help of information and communication learning technologies.

The critical analysis of literature on pedagogy, text linguistics, and methodology of teaching ESP and using information and communication technologies has been carried out. The structure of English professionally oriented monologue has been considered and the content of each stage of Web Quest has been distinguished. The system of exercises and tasks, the model of teaching English professionally oriented monologue have been developed. The evaluative criteria of English professionally oriented monologue skills have been determined and used in assessing the third year students' presentation skills. The effectiveness of the developed methodology has been confirmed, and guidelines for teaching English professionally oriented monologue with the help of Web Quest technology have been worked out.

Keywords: oral public speech, professionally oriented monologue, internet technologies, Web Quest, computer presentation.